

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības un reģistrētu partnerību mantiskās sekas>Reģistrētu partnerattiecību mantiskās sekas

Reģistrētu partnerattiecību mantiskās sekas

Francija

1 Vai šajā dalībvalstī pastāv dažādi reģistrētu partnerattiecību veidi? Paskaidrojiet atšķirības starp dažādajiem veidiem

Francijā pastāv tikai viens civilo partnerattiecību veids — civiltiesisks solidaritātes pakts (*pacte civil de solidarité*) jeb *PACS*. Civilkodeksa (*Code civil*) 515-1. pantā tas ir definēts kā "līgums, ko noslēgušas divas pilngadīgas dažāda vai viena dzimuma fiziskas personas, lai organizētu savu kopdzīvi".

Reģistrētajās partnerattiecībās iestājas mantiskās sekas starp partneriem un pret trešām personām. Šīs mantiskās sekas nav tik plašas kā laulāto mantiskajās attiecībās, un tajās tiek ņemtas vērā partneru vēlmes.

Šīs mantiskās attiecības reglamentē tiesību normu kopums, kas attiecas uz pilnvarām, īpašuma tiesībām un tādu partneru tiesībām un pienākumiem, kuri ir noslēguši *PACS*.

Pretējā gadījumā uz partneriem attiecas obligātā primārā regulējuma veids neatkarīgi no izvēlēta mantisko attiecību regulējuma. Šajā sakarā Civilkodeksa 515-4. pantā ir noteikts, ka partneri apņemas izveidot kopdzīvi, kā arī sniegt materiālo palīdzību un savstarpējo palīdzību. Turklāt partneri principā ir solidāri atbildīgi pret trešām personām par parādsaistībām, kas vienam no partneriem ir radušās ikdienas vajadzību dēļ.

2 Vai šajā dalībvalstī reģistrētu partnerattiecību mantiskās attiecības ir reglamentētas tiesību aktos? Kas tajos ir noteikts? Uz kuriem reģistrētu partnerattiecību veidiem tie attiecas?

Atbilstīgi Francijas tiesību aktiem *PACS* partneriem ir iespēja izvēlēties starp diviem mantisko attiecību regulējumiem.

Pirmkārt, vispārējais tiesību regulējums (ja nav īpaša līguma), t. i., mantas šķirtība kopā ar kopējo īpašumtiesību prezumpciju, ja nav pierādījumu par pretējo. Tādējādi katrs partneris turpina pārvaldīt un izmantot savu paša mantu, kā arī ar to brīvi rīkoties, un vienīgi katrs pats ir atbildīgs par savām parādsaistībām, kas radušās pirms pakta noslēgšanas vai tā spēkā esības laikā (Civilkodeksa 515-5. pants). Tikai tad, ja tiek pierādīts, ka manta nav viena partnera īpašums, tiks uzskatīts, ka tā pieder abiem partneriem kopā — katram pusei.

Otrkārt, partneri var izvēlēties saskaņotu regulējumu tās mantas kopīpašuma tiesībām, kas iegūta pēc pakta noslēgšanas. Aktīvi, kas kopīgi vai atsevišķi ir iegūti *PACS* spēkā esības laikā, ir uzskatāmi par kopīpašumu — katram pieder puse (Civilkodeksa 515-5-1. pants). Tomēr noteikta manta, kas norādīti Civilkodeksa 515-5-2. pantā, paliek katra partnera ekskluzīvs īpašums, piemēram, naudas līdzekļi, ko katrs ir saņēmis pēc *PACS* parakstīšanas un kas nav izmantoti īpašuma iegādei, radītā manta un tās papildinājumi, personīgie līdzekļi, manta vai mantas daļas, kas iegūtas par naudas līdzekļiem, kuri partnerim ir piederējuši, pirms ticis reģistrēts sākotnējais līgums vai līgums par grozījumiem, manta vai mantas daļas, kas iegūtas par dāvanā vai mantojumā saņemtiem naudas līdzekļiem, un, visbeidzot, mantas daļas, ko viens no partneriem ieguvis no izsolē pārdota kopīpašuma kā nedalītu mantojumu vai kā dāvanu.

Jāatgādina, ka *PACS* ir vienīgais civilo partnerattiecību veids Francijā.

3 Kā partneri var izveidot savas mantiskās attiecības? Kādas šajā gadījumā ir oficiālās prasības?

Partneri savus *PACS* līgumus var noslēgt pie civilstāvokļa aktu reģistrācijas darbinieka (*officier de l'état civil*) vai pie notāra (*notaire*).

Civilkodeksa 515-3. pantā ir noteikts, "ka personas, kas noslēdz civiltiesiskās solidaritātes paktu, sniedz kopīgu paziņojumu tās pašvaldības civilstāvokļa aktu reģistrācijas darbiniekam, kurā tās ir izveidojušas kopīgu dzīvesvietu, vai, ja pastāv nopietni šķēršļi šādas dzīvesvietas izveidei, pie tās pašvaldības civilstāvokļa aktu reģistrācijas darbinieka, kurā dzīvesvieta ir vienam no partneriem". Šajā saistībā partneri parakstīto līgumu iesniedz civilstāvokļa aktu reģistrācijas darbiniekam.

PACS līgumu var noslēgt arī ar notāriālu aktu. Notārs, kas sagatavo dokumentu, pēc tam saņem kopīgo paziņojumu, reģistrē paktu un kārtu publicēšanas formalitātes (Civilkodeksa 515-3. panta piektā daļa).

Partneri var izvēlēties kopīpašuma tiesību regulējumu mantai, kas iegūta pēc pakta noslēgšanas, kā tas noteikts Civilkodeksa 515-5-1. pantā. Pretējā gadījumā viņiem tiks piemērots obligātais mantas šķirtības regulējums, kas noteikts Civilkodeksa 515-5. pantā.

PACS spēkā esības laikā partneri var nolemt grozīt vai mainīt mantisko attiecību regulējumu līgumā par grozījumiem, kurš ir jāpublicē tāpat kā sākotnējais pakts. Tas ir jānodod vai jānosūta civilstāvokļa aktu reģistrācijas darbiniekam vai notāram, kurš saņēma sākotnējo dokumentu, lai to reģistrētu (Civilkodeksa 515-3. panta sestā daļa).

4 Vai pastāv ierobežojumi partneru mantisko attiecību izveides brīvībai?

Ja līgumā nav noteikts citādi, *PACS* noslēgušo partneru mantiskās attiecības nosaka mantas šķirtības regulējums. Tomēr partneri var skaidri nolemt piemērot kopīpašuma tiesību regulējumu mantai, kas iegūta pēc pakta noslēgšanas, kā tas noteikts Civilkodeksa 515-5-1. pantā. "Partneri sākotnējā līgumā vai līgumā par grozījumiem var izvēlēties attiecināt kopīpašuma tiesības uz mantu, kurus viņi kopā vai katrs atsevišķi iegūst no līgumu reģistrēšanas brīža. Tad tiek uzskatīts, ka šī manta kopīgi pieder abiem — katram pusei — bez tiesībām vienam partnerim vērsties pret otru ar prasību par nevienlīdzīgu ieguldījumu".

Partneriem neatkarīgi no izvēlēta režīma piemēro arī obligāto primāro režīmu, kas nosaka viņu tiesības un pienākumus vienam pret otru un pret trešām personām. Šajā sakarā Civilkodeksa 515-4. pantā ir noteikts, ka partneri apņemas izveidot kopdzīvi, kā arī sniegt materiālo palīdzību un savstarpējo palīdzību. Turklāt partneri principā ir solidāri atbildīgi pret trešām personām par parādsaistībām, kas vienam no partneriem ir radušās ikdienas vajadzību dēļ.

5 Kādas ir reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas vai atzīšanas par neesošām juridiskās sekas uz mantiskajām attiecībām?

Civilkodeksa 515-7. pantā ir noteikts, ka *PACS* izbeidzas ar viena partnera nāvi vai ar partneru vai viena partnera laulībām. Šajā gadījumā darbības izbeigšana stājas spēkā attiecīgā notikuma dienā. Tā tiek izbeigta arī ar partneru kopīgu paziņojumu vai ar viena partnera vienpusēju lēmumu.

Attiecībās starp partneriem *PACS* izbeigšana stājas spēkā tās reģistrācijas dienā. Pret trešām personām tā stājas spēkā dienā, kurā ir pabeigtas publicēšanas formalitātes.

Partnerattiecību izbeigšana vai anulēšana ietver mantisko attiecību likvidāciju.

Saskaņā ar Civilkodeksa 515-7. panta desmito daļu partneri ir atbildīgi par to tiesību un pienākumu likvidāciju, kuras izriet no *PACS*. Tiesnesis lems par atšķiršanas mantiskajām sekām vienīgi tad, ja viņi nepanāk vienošanos.

Katrs partneris atgūst savu personīgo mantu.

Kopīpašumu daļa uz pusēm, ja vien nav noteiktas citas līgumsaistības. Jo īpaši nav šķēršļu tam, ka bijušajiem partneriem arī turpmāk kopīgi pieder īpašums. Parādi starp partneriem ir jānokārto.

Partneru starpā ir piemērojami noteikumi par preferenciālu piešķiršanu, kurā izmanto dalīšanu (Civilkodeksa 831., 831-2., 832-3. un 832-4. pants).

6 Kādas sekas reģistrētu partnerattiecību mantiskajās attiecībās ir viena partnera nāvei?

Viena partnera nāve izraisa reģistrēto partnerattiecību izbeigšanos nāves dienā un ietver mantisko attiecību likvidāciju atbilstīgi tiem pašiem pasākumiem, kas minēti iepriekš.

Saskaņā ar Francijas mantojuma tiesībām pārdzīvojušais partneris nav likumīgs mantinieks. Tomēr šo personu var iecelt par mantinieku testamentā.

Pārdzīvojušais ir tiesīgs uz vienu gadu pieprasīt tā īpašuma pagaidu izmantošanu, kas faktiski ticis izmantots kā viņa vai viņas galvenā pastāvīgā dzīvesvieta mirušā nāves dienā (kā tas paredzēts 763. panta pirmajā un otrajā daļā).

Tomēr šīs tiesības nav sabiedriskā kārtība, un mirušais pārdzīvojušajam tās var atņemt testamentā.

Pārdzīvojušajam ir pamats arī pieteikties kopīgā mājokļa preferenciālai piešķiršanai, ja mirušais ir to skaidri noteicis savā testamentā (Civilkodeksa 515-6. panta otrā daļa).

7 Kura iestāde ir kompetenta lemt lietā saistībā ar reģistrētu partnerattiecību mantiskajām sekām?

Ģimenes lietu tiesas tiesneša (*juge aux affaires familiales, JAF*) jurisdikcijā ir līdzīpašuma tiesību lietas starp PACS noslēgušiem partneriem vai konkubināta partneriem (2009. gada 12. maija Likums Nr. 2009-506 par tiesību normu vienkāršošanu (*loi n° 2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*), 2009. gada 17. decembra Dekrēts Nr. 2009-1591 par procesu, ko vada ģimenes lietu tiesas tiesnesis un kas saistīts ar laulāto mantiskajām attiecībām un nedalāmo īpašumu (*décret n° 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*), 2010. gada 16. jūnija apkārtraksts Nr. CIV/10/10 par ģimenes lietu tiesas tiesneša pilnvarām likvidācijas jomā (*circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge aux affaires familiales en matière de liquidation*)).

8 Kādas ir reģistrētu partnerattiecību mantiskās sekas uz tiesiskajām attiecībām starp vienu partneri un trešām personām?

Atbilstīgi Civilkodeksa 515-4. panta otrajai daļai, kuru piemēro neatkarīgi no partneru izvēlētā īpašumtiesību regulējuma, partneri ir solidāri atbildīgi pret trešām personām par parādsaistībām, kas vienam no partneriem ir radušās ikdienas vajadzību dēļ. Tomēr šādu solidāru atbildību nepiemēro izdevumiem, kas ir acīmredzami pārmērīgi. To nepiemēro arī tad, ja šādas parādsaistības radušās par pirkšanu ar nomaksu vai aizņēmumiem bez abu partneru piekrišanas, ja vien parādsaistības nav par mazām summām, kas nepieciešamas ikdienas vajadzību apmierināšanai, un šo izdevumu kopsumma, ja aizņēmumi bijuši vairāki, nav acīmredzami pārmērīga, ņemot vērā ģimenes dzīvesveidu.

Atbilstīgi Civilkodeksa 515-5. panta trešajai daļai partneris, kuram individuāli pieder kustamais īpašums, tiek uzskatīts par tādu, kas attiecībā uz labticīgu trešo personu ir pilnvarots īstenot jebkādu uz šo īpašumu attiecinātu pārvaldību, izmantošanu vai rīkoties ar to.

9 Īss procedūras apraksts — reģistrētu partnerattiecību īpašuma sadalīšana, tai skaitā nodalīšana, izdalīšana vai atbrīvošanās no tā šajā dalībvalstī

Saskaņā ar Civilkodeksa 515-7. panta desmito daļu attiecībā uz PACS izbeigšanu partneri ir atbildīgi par to tiesību un pienākumu likvidāciju, kuras izriet no PACS. Tiesnesis lems par atšķiršanas mantiskajām sekām vienīgi tad, ja viņi nepadod vienošanos.

Dalīšanu var veikt, panākot izlīgumu vai vērstoties tiesā. Izlīguma gadījumā partneri sagatavo vienošanos par dalīšanu. Ja tā skar īpašumu, kas jāreģistrē zemes reģistrā, to sagatavo notariāla akta veidā. Kopīgo īpašumu sadala tiesā, ja puses nespēj vienoties par īpašuma kopības likvidēšanu vai tā sadalīšanu. Tiesnesis pieņem nolēmumu par pieteikumiem, kas attiecas uz īpašuma kopības turpināšanu vai preferenciālu piešķiršanu (Civilkodeksa 831. pants).

Ja partneriem tika piemērots vispārējais mantisko tiesību regulējums, t. i., mantas šķirtība, visa manta, attiecībā uz kuru partneri spēj pierādīt, ka tie piederējuši vienam vai otram partnerim, tiks atdoti to īpašniekam. Tāpat arī personīgās parādsaistības saglabāsies tai pašai personai. Taču ir uzskatāms, ka manta, attiecībā uz kuru nav pierādītas viena vai otra partnera īpašumtiesības, kopīgi pieder abiem partneriem — katram puse.

Ja partneri bija izvēlējušies saskaņotu regulējumu par tās mantas kopīpašuma tiesībām, kas iegūta pēc pakta noslēgšanas, ir uzskatāms, ka katram partnerim pieder puse no kopīgi piederošajai mantai. Tādējādi kopīgi piederošā manta tiks sadalīta uz pusēm starp partneriem, ņemot vērā mantu, kas paliek katra partnera īpašumā (skatīt iepriekš un Civilkodeksa 515-5-2. pantu).

Partneru starpā ir piemērojami noteikumi par preferenciālu piešķiršanu, kurā izmanto dalīšanu (Civilkodeksa 831., 831-2., 832-3. un 832-4. pants).

10 Kāda ir procedūra un dokumenti vai informācija, kas parasti nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Ja ar izlīgumu dala īpašumu, kuram nepieciešama zemes reģistrācija (citiem vārdiem sakot, nekustamo īpašumu), likvidācijas un dalīšanas akts ir jāsaņem notariāli apstiprinātā veidā.

Civilkodeksa 710-1. pantā ir noteikts, ka, "lai rīcība vai tiesības tiktu uzskatītas par pamatu zemes reģistrācijas formalitātēm, šai rīcībai vai tiesībām jābūt pamatotām ar notariāli apliecinātu aktu, ko saņēmis Francijā praktizējošs notārs, ar tiesas lēmumu vai administratīvas iestādes izdotu autentisku aktu".

Lapa atjaunināta: 09/03/2022

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspeguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.